

— Хайде, утрѣ ще пждятъ кмета!

Слѣдъ вечеря, когато можетъ по махлитъ си нареждаха вече и десѣтници, понесе се мѣлва че у кметови се събрали първенцитѣ, а тамъ били и Стойновъ Пеню съ Маринкинъ отъ горнята махла. Странджевъ се смути. Но скоро отърча вѣстникъ:

— Събрали се бе брате, току . . . за да успокояватъ, че кметшата и дѣцата ѝ пицятъ та се кжсатъ. Самъ Брайковъ повикалъ Стойновъ Пеня и Маринкина и ги моли, да му сме съжелѣли дѣцата . . .

— А Стойновъ Пеню?—попита Странджевъ.

— Тамъ е, учителю. заварихъ го, черпи се съ Брайкова; —пие му ракията и му надумва: „не бой се“, казва; „ти каквото върши, Богъ ще ти плати! Пъкъ ние сме дигнали глава, не съ тебъ да се разправяме, а селото си въ редъ да туримъ ха-ха-ха!

Прѣзъ тази нощъ Странджевъ спа, като дѣте. Той не мислѣше нито върху това, което му разказа отзаранъ дѣдо Добри и което го почуди, нито върху думитѣ на Драгоевия баща, нито даже какъ така можетъ въ Българово изеднажъ се здружиха тѣй, че си наредиха даже десѣтници.

Не, младиятъ учителъ за нищо не мислѣше, Може би, защото бѣше наистина младъ. Та че и —нали важното бѣ, да катурни той депутата Брайковъ и да се яви въ града, като народенъ вождъ?

V.

Съмна се най-послѣ: настъпи Кирилъ и Методий. Още въ тъмни зори завървѣха селянитѣ къмъ Стойовата кръчма. Незакжснѣха да се явятъ и агитаторитѣ Странджевъ, Драгой, Печевъ и бирникътъ. А озова се и дѣдо попъ.

— Азъ, каже, нѣма и да отворя черквата,—кой ще ти дойде: и можетъ сж тука, пъкъ женитѣ се събрали у дома.

— У васъ ли?

— Казвамъ ви, тѣ ще сторятъ нѣщо! . . .

— Нека! — отсѣче Странджевъ и прати двама момци да биятъ камбаната.—Ще я блѣскаете като на пожаръ!—заповѣда.

А въ главата на момцитѣ и така бѣше пожаръ: —заблѣскаха тѣ камбаната тѣй, че се оглуши селото. Епитропътъ се затири отъ Банковата кръчма да ги спрѣ, но селенитѣ го отведоха въ Станевата кръчма.

По едно врѣме отърчаха плахо селени.

— Учителю, дошълъ отъ града жандаринъ, тебъ щѣлъ да кара, съобщиха разпѣхтѣни.

Странджевъ се намръщи, лицето му пламна, но Драгой, на гледъ спокоенъ, стисна юмрукъ. Пръвъ се изсмѣ държавниятъ бирникъ: